Çocuğum
Üstün Yetenekli mi?
100 Soru

Tanıdan Okula, Duygulardan Geleceğe Anne Babaların Sorduğu 100 Soru

Dr. Cebrail TURNA
Dr. İrem AKÇAYIR

PEGEM AKADEMİ

Dr. Cebrail TURNA • Dr. İrem AKÇAYIR

ÇOCUĞUM ÜSTÜN YETENEKLİ Mİ? 100 SORU
Tanıdan Okula, Duygulardan Geleceğe Anne Babaların Sorduğu 100 Soru

ISBN 978-625-5442-24-6

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere http://pegem.net adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Kasım 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Özgürel
Dizgi-Grafik Tasarım: Umutcan Çağlayan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Bu kitap bir soruyla başladı: "Çocuğumun farklı olduğunu görüyorum, peki şimdi ne yapacağım?"

Üstün yetenekli çocuklarla, aileleriyle ve bu alanın bilimiyle uzun yıllar çalıştık. Bu soruyu defalarca duyduk. Bazen bir anne heyecanla sordu, bazen bir baba endişeyle, bazen de soru hiç dile gelmedi, yalnızca bakışlardan anlaşıldı. Her seferinde, bu ailelerin elinde yolu biraz daha aydınlatacak, hem güvenilir hem de anlaşılır bir kaynak olsa ne kadar iyi olurdu diye düşündük.

Bu alanda değerli çalışmalar var. Bilimsel birikim de her geçen yıl büyüyor. Ama bu bilginin önemli bir kısmı akademik dergilerde, uzman dilinde kalıyor. Bir anne babanın günlük hayatının içinde kolayca ulaşabileceği, kendi sorularına cevap bulabileceği bir yere pek taşınmıyor. Biz bu kitapla iki dünya arasında bir köprü kurmak istedik: Bilimin sağlam zemininden ayrılmayan ama gece geç saatte, kafanızdaki sorularla okuyabileceğiniz kadar sıcak ve sade bir rehber.

Size hazır formüller ya da her kapıyı açan anahtarlar sunmayı amaçlamadık. Asıl amacımız size güvenmek. Doğru bilgiyle donanan bir anne babanın, çocuğu için en uygun kararı verebileceğine inanıyoruz. Bu yüzden bu sayfalarda kolay olanı değil, doğru olduğunu düşündüğümüzü yazmaya çalıştık. Bazı yerlerde beklediğinizden farklı şeyler okuyabilirsiniz. Bunu, size karşı açık olmanın sizi yalnızca rahatlatmaktan daha kıymetli olduğuna inandığımız için yaptık.

Bu kitap, çocuğunun üstün yetenekli olup olmadığını henüz bilmeyen ve "Acaba?" diye düşünen aileler kadar, çocuğunun farklılığını çoktan fark etmiş ve "Şimdi ne yapmalıyız?" diye soran aileler için de yazıldı. İki aile de aynı yolculuğun farklı duraklarında. Biz de bu yolculukta ikisine de eşlik etmek istiyoruz.

Şunu da baştan söyleyelim: Üstün yetenekli bir çocuk yetiştirmenin tek bir doğru yolu yok. Bu kitap da eksiksiz bir reçete değil. Elinizdeki sayfalarda, uzun yılların bilimsel birikimini, alandaki farklı görüşleri ve sahada edindiğimiz deneyimleri bu toprakların ve bu kültürün gerçekliğiyle buluşturma çabasını bulacaksınız. Gerisini, çocuğunuzu en iyi tanıyan kişiler olarak siz tamamlayacaksınız.

Çocuğunuzu anlamak için zaman ayırdığınız ve bu kitabı elinize aldığınız için teşekkür ederiz. Bu yolda yalnız değilsiniz.

Haydi, birlikte başlayalım.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz iii

Giriş 1

1. BÖLÜM: Çocuğum Gerçekten Üstün Yetenekli mi?
Önce Bir Aileyle Tanışalım: "Biz mi Abartıyoruz?" 10

2. BÖLÜM: Erken Çocukluk: 0–6 Yaş
"Bu Yaşta Bunların Hepsi Normal mi?" 41

3. BÖLÜM: Test, Tanı ve Süreçler
"Hangisine İnanacağız?" 72

4. BÖLÜM: Okul ve Akademik Kararlar
Çocuğum İçin "Daha Fazla" mı, "Daha Farklı" mı Gerekiyor? 110

5. BÖLÜM: Sosyal-Duygusal Dünya
Çocuğumun Güçlü Duygularını Nasıl Anlamalıyım? 150

6. BÖLÜM: İki Kere Farklı Çocuklar (2e)
Çocuğum Hem Çok Güçlü Hem de Beklenmedik Biçimde Zorlanabilir mi? 199

7. BÖLÜM: Aile İçi Denge
Bir Çocuğun İhtiyaçlarını Karşılarken Ailenin Geri Kalanını Nasıl Koruyabilirim? 238

8. BÖLÜM: Günlük Hayat
Çok İyi Düşünen Bir Çocuk Günlük Hayatta Neden Bu Kadar Zorlanabiliyor? 269

9. BÖLÜM: Teknoloji ve Yapay Zekâ
Çocuğum Teknolojiyi Kullanıyor mu, Yoksa Teknoloji Çocuğumu mu Kullanıyor? 296

10. BÖLÜM: Gelecek
Çocuğum Büyüdüğünde Ne Olacak? 324

GİRİŞ

Bu kitabı nasıl okuyacağınızı, neye dayandığını ve size ne vaat edip ne vaat etmediğini anlatan bir başlangıç.

Bir soruyla başlayan yolculuk

Çoğu aile için her şey küçük bir fısıltıyla başlar: "Çocuğumda farklı bir şey var." Çocuğunuz, yaşıtlarının henüz ilgilenmediği bir şeyi merak eder, beklenmedik ölçüde derin bir soru sorar, bir konuya saatlerce gömülür ya da tam tersine, evde sizi şaşırtırken okulda hiç parlamaz, hatta zorlanır. Önce bu düşünceyi görmezden gelmeye çalışırsınız - "Her anne baba çocuğunu özel sanır." dersiniz kendinize. Ama fısıltı susmaz. Ve bir gün kendinizi gece yarısı internette "Çocuğum üstün yetenekli mi?" diye ararken bulursunuz.

O anda, milyonlarca anne babanın geçtiği bir eşiğe adım atarsınız. Heyecan, gurur, kaygı ve kafa karışıklığı bir aradadır. Çünkü üstün yetenek, sandığınızdan çok daha karmaşık, yeterince anlaşılmamış ve hakkında pek çok mit bulunan bir konudur. Bu kitap, tam da o eşikte size eşlik etmek için yazıldı. Amacı, kaygınızı yatıştıracak kolaycı bir cevap vermek değil; o kaygının ardındaki asıl soruları fark etmenize, bunları doğru biçimde sormanıza ve güvenilir cevaplar aramanıza yardımcı olmak.

Bu yolculukta gurur ile kaygıyı, umut ile yalnızlığı aynı anda hissetmeniz son derece doğaldır. Üstün yetenekli bir çocuk yetiştir-